

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

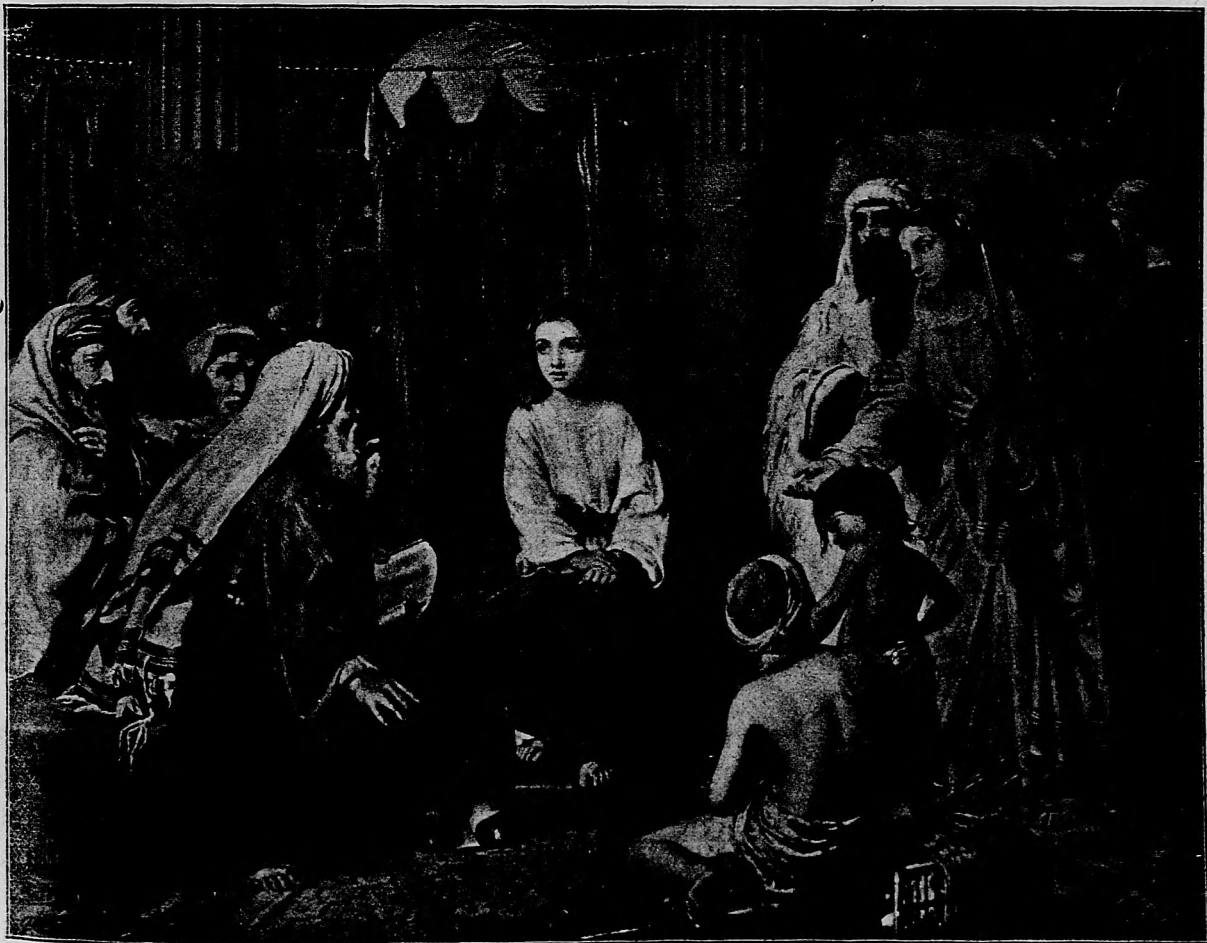
Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " --- "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	Majitel' a vydavatel' :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Terajší stav katolíctva našej vlasti.

Gróf Ferdinand Zichy.

Keď sa pýtame, prečo nenapredujú u nás katolícke záležitosti, príčinu toho hľadať musíme v ľahostajnosti veriacich a tej triedy, ktorá povolana je k vodcovstvu zvlášte na poli sociálnom a politickom. Zámožnejšie a vzdelanejšie triedy,

totiž intelligenciu v tomto duchu vychovaly spíša a školy, ktoré s malými výnimkami boly ducha nekresťanského. Ľud ale vidiač beznábožnosť vzdelanejších a úradných tried, takto začal rozmýšľať: «Hľa, páni vyhýbajú tomu a nedržia to, čo učí a žiada kňaz! či teda náboženstvo je len pre nás nevedomý, nevzdelaný a chudobný ľud?» i nasledujú preto vyšších. Len to nás ešte môže tešiť, že to nenie prirodzené zmýšľanie nášeho ľudu a že aj toto prešlo k nám z cudzozemska.

Malý Ježiš v chráme

Napredovanie katolíckych záležitostí prekážaly sobectvo a túžba po vláde, kruhov panujúcich, ktoré nepretržene bojovali proti právam, verejnú slobodu cirkve zabezpečujúcim. Panovať chceli zavše nad cirkvou, urážali jej slobodu a jednotu. Miešali sa ešte aj do samej volby viditeľnej hlavy cirkve. Lichotili odpadlíkom, protestantizmu, privlastňovali si poklady a majetky cirkve.

Protestantizmus, svetské kruhy, zvlášte po prvej revolúcii francúzskej, moc a majetky cirkevné podriadili všemohúcnosti štátnej. U nás prevádzal toto neblahej pamäti jozefinismus pod zásterou katolíctva.

Pevného života vývin katolíctva zamedzuje u nás aj nezodpovedný stav duchovenstva.

Vznešený a veľkolepý je ovšem stav prastarých a biskupských sídelných chrámov, ako vôbec ducha človeka vysoko povznášajúce sú všetky obrady cirkevné. Tomuto podobného inde nenajdeme. Spomínam len jedno: prevelebnú Sviatosť Oltáru. Kostolík alebo kaplnka i tej najchudobnejšej dedinky hlboký dojem robia na človeka.

Vzdelanosť nášho duchovenstva prevyšuje vzdelanosť a učenosť duchovenstva všetkých vierovyznaní celého sveta a ľud náš predsa je ľahostajný vo viere a nenie cirkevného zmýšľania, bo duchovní naši nenie sú vstave zaoberať sa s úbohým ľudom našim tak, ako by to bolo treba, z čiastky preto, bo jednotlivé fary rozšírené sú na veľmi veľkom území, z čiastky zas, že spočítajú veľmi mnoho duší. Pri takýchto okolnostiach ťažko si je myslieť, žeby duchovný s celým ľudom svojim náležite zaoberať sa mohol. Vedia o tom naši biskupi. Preto aj tí najchudobnejší vždy a všemožným spôsobom usilujú sa stavať chrámy a zakladať fary. Je toto vec celkom prirodzená, bo ako by sa mohol uspokojiť biskup, keď vidí, že vôbec na 2700—3000 duší padá jedna fara a sú aj také fary, ku ktorým patrí 70 tisíc duší.

Zhrozíme sa zavše, keď vidíme, že ľud náš nevie čítať a písať. Kým však staráme sa o školy, útulne, lekárov a o všetko, zapomíname na dušu, nestaráme sa o to, že sa ľud náš zpohaní, kdežto táto chyba nedá sa nahradiť ani tým najveľkolepejším chrámom a ani tým najvzdelanejším a najhorlivejším duchovenstvom.

Protestantizmus vie, že sa s ľudom zaoberať

treba. Naša cirkev spatruje, celý svet objímajúcu jednotu jej v hierarchii. Táto hierarchia, aby svätému povolaniu svojmu zodpovedať a dľa učenia Zakladateľa jej spasonosne účinkovať mohla, preto spája sa s veriacimi cestou duchovných. Preto len vtedy, keď duchovný zná svojich veriacich a títo opäť znajú jeho, keď sa k nemu obracať môžu v jejich potrebnostiach, keď ich teší v jejich zármutku, krížoch a trápeniach, keď sa s nimi teší a s nimi rmúti, keď ich sprevádza od krstu až ku hrobu, keď spravuje jejich útulne a školy, keď ich vyučuje v náboženstve a slovo Božie ohlasuje nielen z kazateľne a len tým, ktorých v kostole vidí, keď od katekizmu až ku spovedelnici zaoberá sa s každým, slovom keď celý život svoj úplne posväcuje veriacim. — zodpovie dľa ustanovenia cirkve ako duchovný a pastier náležite svätému povolaniu svojmu. Z tejto príčiny dobrý, horlivý, bohabojný, svedomitý, láskyplný a o veriacich sa starajúci duchovný viacej dobrého vstave je činiť i pri najväčšej jednoduchosti jeho, ako ten najvítečnejší a najučenejší rečník, jestli sa neuponíži k ľudu, oň sa starať alebo s ním zaoberať sa nechce a nevie.

Nie hlboká učenosť, lež pevná viera rozhoduje. Ako však všetko povýš spomenuté môže vyplniť duchovný, keď sa mu prichodí starať o 70 tisíc duší? Predsa ale, zvlášte na takýchto miestach, najviacej zápasíť musí ľud s ťažkosťami života, potrebuje najviacej rady a potešenia v trápeniach, k tomu najviacej vystavený je rozličným pokušeniam. Farára v ťažkom povolaní nemôže dokonale nahrašiť ani kaplán ani katecheta, ktorí v obciach len na neistý čas účinkujú. Ku najprospešnejšej pomoci môžu byť farárovi reholníci, títo nadovšetko vydržiavaním svätých misií, povzbudzujú ľud k čítaniu, náboženskému životu a prispievajú ku vykoreneniu chýb z krehkosti ľudskej pochádzajúcich. Záležitosť svätých misií prináleží ale všade do oboru najvyššej vrchnosti cirkevnej a tou má byť aj riadená.

Prefažký bol stav katolíctva vlasti našej za starých časov a ešte viacej sa zhoršil po porážke königréckej a s nastúpením liberalizmu. Pomaly, lež nepretržene vystavení boli u nás katolíci novým a novým urážkam, utískali ich vždy na stranu tak pri vláde, ako aj pri úra-

doch.
kony
všetky
ustano
záležit
mocno
zrastá
ľahost
tlivým
svojich
prevác
Križ,
počnú
sity, a
naše
tlivci
proti
dotyčn
síce
bude
narád
najvyš
začalo
novuj
základ
stúpili
lictvu
ohrad
sa pr
katolic
ľud k
i v zá
ného
V
nomie
hých
na st
dňa n
pokrst
nezne
nestar
P
čalo s
ústavy
dít. B
dajú s
vie a
pisect
očerň

doch. Nasledovali nariadenia o odkrstovaní, zákony civilneho manželstva a beznáboženstva, všetky zákony cirkevno-politické, ktoré božskú ustanovenú cirkve predstavujú ako zbytočnú, záležitosti stavu manželského sa týkajúce z právomocností jej vynímajú. Následkom toho hrozne zrástá počet miešaných manželstiev a s tým aj ľahostajnosť ku viere a nesvornosť medzi jednotlivými vierovyznaniami, ľud nectí a neváži si svojich duchovných a výchova dieťať a mládeže prevádza sa vždy viacej v duchu nekresťanskom. Križ, sväté znamenie to spasenia, vyhadzovali počnúc od hlavného ústavu učebného, univerzity, až po nejednu školu ľudovú, katolícke školy naše zoštatňovali. Biskupi, patróni, horliví jednotlivci svetskí a cirkevní všetko možné vynaložili proti tomu, požiadavky však, zvlášte katolíkov, dotýčnô škôl katolíckych, neboly vyplnené. Vláda síce zaslúbila, že len v tých krajoch zakladaf bude štátne školy, kde to zvláštne záujmy štátu narádzajú. Sotva ale utíšily sa trochu mysle nanajvýš obrazených katolíkov, zoštatňovanie škôl začalo sa poznové. Katolíci trpezlivo znášali obnovujúce sa urážky, kým konečne nenapadli i základné články našej svätej viery a kým nestúpili na cestu, ktorá doprosta vedie k odpadlietvu od náboženstva. Pozdvihol oproti tomuto ohradujúce a mužné slovo i svätý otec, začalo sa prebúdzaf i náboženské presvedčenie ľudu katolíckeho. Povstala kresťanská ľudová strana, ľud kresťanský všestranne začal sa hýbať, aby i v zákonodarstve krajinskom zabezpečil si slušného miesta.

Vtedy poznové prišla na površie otázka autonómie katolíkov. Po dlhých poradách a mnohých zasadnutiach ostalo vsak zase všetko len na starom. Počet divých manželstiev rastie zo dňa na deň a s tým rastie hrozne aj počet nepokrstených detí. O duchovných a o ulavenie neznesiteľných tiarch veriacich sa vôbec nikto nestaral.

Prítomne so zaniknutím vlády liberálov začalo sa nové obdobie. Ustálenie a zabezpečenie ústavy krajinskej treba teraz v prvom rade ohradiť. Blahonosné a stále pomery pre kresťanstvo dajú sa len na tomto základe zabezpečiť. Toto vie a schvaluje každý verný kresťan, len časopisectvo rakúske a cudzozemska upodozrieva a očerňuje toto jednanie našich katolíkov. Ku

osvedčeniu tohoto jednania treba nám teda s úplným dôrazom vysloviť, že:

Kresťanská ľudová strana nikdy a v ničom nezriekla sa svojho pôvodného programu, katolíci Uhorska vždy majú na zreteli stav prítomný a k vôli možnostiam nestavajú na kocku svoje sväté záležitosti. Vedia to katolíci, že im zaujímať treba stanovisko ústavné, nie podvrtné a protizákonné, že uplatnenie katolíckeho vplyvu v parlamente, zvláštnym záujmom je katolíckym, tohoto prvou podmienkou ale je udržanie, zabezpečenie a keď treba vydobitie ústavy. Treba sa teda dočkať zodpovedného času a pripravovať si primerané pomery, pri tom ale vždy na zreteli mať ako prvú a najväčšiu úlohu: obranu katolíckych záujmov. Kto sa nazdáva, že inou cestou a druhým spôsobom dosiahnuť môže stáleho úspechu, sám seba klame. My nerobíme inú politiku, ako katolícku, ani iným cieľom neslúžime, bo srdce naše verne biť nikdy neprestane za cirkev, vlasť a kráľa!

Kresťanská ľudová strana.

S nastávajúcim rokom nebude zbytočné pripomenúť, že každý čitateľ «Kresťana» a verný prívrženec strany kresťanskej na čistom je s touto stranou; osvojil si jej program, zamiloval si ju a nosí ju hlboko v srdci svojom. Tak sa patrí! Nech má ľud kresťanský jeden ideál, za ktorý hodno je pracovať, obetovať a žiť.

Človek, ktorý nemá vznešeného cieľu, ktorý len na seba hľadí, nie je pravým občanom, tým menej dobrým kresťanom. Slovenskému ľudu vytýčili sme ako vznešený cieľ svojho povolania, aby slúžil s telom, s dušou strane kresťanskej a aby pomáhal tým slovutným a čistého charakteru mužom, ktorí pod prapórom ľudovej strany kresťanskej chcú vybudovať kresťanské Uhorsko. A strana naša teraz dokázala, že je hodna dôvery a lásky Slovákov, lebo nikto nás nebránil a nezastupoval na sneme tak sme, ako ablegáti strany kresťanskej. Hoc je strana naša malá, ale previedla obrovskú prácu a nikto nemôže ukázať čo len jedného z vodcov našich, čo by práve tie natváčšie hany vialali naňho, že osobný ošoh má z ľudáctva a že mu mandát len za podnožku ku iným vyznačeniam slúži. Takéhoto nenie medzi nami. Tak podobne strana naša nikdy nemámila Slovákov, nesľubovala im také, čo docieľiť nemožno a nechvastala sa so zásluhami, ktoré nemá, ako to vidíme pri tých malicherných ľuďoch, ktorí za mandát ablegátsky dopustia sa luhania, ba ani sebachvály sa nenalákajú. A tak s čistým svedomím môžeme tvrdiť, že ľudová strana kresťanská je stranou slabých a opustených. Nuž a kto sú títo? Vy bratia moji! Vás bránila strana

naša oproti neľudským a nespravodlivým liberálom, aj vás oslobodila od nich. Keby inakšej zásluhy nemala, už aj zato hodna je dôvery a lásky našej. Pamätajte, ako to bolo volakedy na našich krajoch a ako je teraz. Pravda, pokoj máte od bývalých tyranov liberálnych a nikto vás neprenasleduje bez príčiny. To je preto, lebo liberáli ztratili moc nad nami. My sme vás oslobodili od nich.

Strana naša od prvku zaujala sa za chudobu, aj bude ju brániť sme. Žiadala, aby úradníci po ľudsky zachodili s chudobou a aby všetky jej záležitosti statočne a bez väčších útrat vykonávali. Chvala Bohu, aj tu zkusujeme premenu, veď ľud nie je otrokom lež slobodným občanom. Žaloby ubiedeného a skrze liberálov zotročeného ľudu neraz predniesli naši ablegáti na krajinom sneme a tiež nie bez výsledku. Veru teraz ani jedon z bývalých baškov neopováži sa krivdy robiť chudobe. O náramných farchách ľudu nášho nik toľko nerečnil ako naši vyslanci a žiadajú aby vláda pomáhala ľudu, ktorý zápasíť musí s ťažkosťami dennej výživy. Liberáli len o bohatých špekulantov a fabrikantov sa starali, tebo tí dobre sa im odslúžili za to, chudobného človeka však mali na posmech. No nebude to tak v budúcnosti. — Ľudová strana žiada aj teraz revíziu cirkevno-politických zákonov, ktoré my nenávidíme a ktoré toľkú škodu zaspôsobili. A táto žiadosť ľudu vyplní sa v primeranom čase. Lenže ľud volíť si musí ablegátov kresťanskej ľudovej strany, aby ich čím viac bolo na sneme. Sociálnu politiku nikto tak neslúži, ako naša strana. My sme kresťanskí socialisti a ako takýto vieme, že ľudu nášmu len so spolkami pomôžeme. Nuž a kto sa snaží najviac za potravné a pomocné spolky? Veď kým kresťanskej strany nebolo, veľmi málo sme čuli o spolkoch. Teraz ale nielen biskupi, kňazi a vodcovia naši horlia za ne, lež aj vládni ľudia, lebo vidia, že jedine spolky zachráňa ľud od úžery a len ony pomôžu mu v núdzi. Či to bolo za panovania liberálov, že by sa bol minister, nadžupan, slúžny, notár a iní zaujali za spolky? Veru nie! Liberáli ľud nikdy nebránili, boli mu nepriatelia a použili ho k svojim hriešnym cieľom. Teraz to nenie tak. Naša strana ukázala smer, v ktorom má vláda kráčať, aby našla chudoba po toľkom trápení obranu a výživu. Tak podobne ani jedna strana nezaujala sa za robotníkov, ako strana kresťanská. Neunavne pracuje za dobrobyt robotníkov, aby ich zachránila od socialdemokratov, nepriateľov to cirkve a vlasti. Vodcovia naši chodia po krajine, vydržiaujú kresťansko-sociálne shromaždenia a kursy, vyučujú ľud, ako si má pomáhať, ako má pracovať za svoju spásu, hľadajú a dajú mu priateľov, ktorí budú viesť a brániť robotníkov. Nech nenie ľudovej strany, aj Slováci stali by sa istou korisťou bezbožnej socialdemokracie.

Nedá sa teda tajiť a len závistliví a zlomyseľní nepriatelia naši môžu zapierať, že ľudová strana kresťanská má veľa zásluh a že verne slúži tomu cieľu, ku ktorému povstala. No a ktorá strana bezzistne účinkuje, ktorú nepomýlia nápady zlomyseľných nepriateľov.

ktorá strana nehľadá na odmenu, ktorá jedine za ľud pracuje, za ľud sa obetuje: tá zaslúži, aby sme ju všemožne napomáhali. Aj budme vernými kresťanskými ľuďmi! Nedajme sa zviest nikomu, jedine našich vodcov nasledujme. Volajme nazdar všetkým statočným privržencom ľudu strany kresťanskej! *Ondrej Hladký.*

Spojenci.

Dost dlho som nevedel, čo je to tá socialdemokracia, zvedavosť však nedala mi pokoja, z druhej strany tiež vec táto natoľko ma zaujímala, že som ju študoval a teraz ju znám dokonale.

Socialdemokracia nosí ukrutné nešťastie v hriešnom lone svojom a hrozí záhubou jak cirkvi, tak aj štátu. Vykoreniť chce náboženstvo, vykoreniť triedy spoločenské, chce zhabať majetky jednotlivých a štátu, chce porúcať tróny kresťanských panovníkov, v prvom rade trón námestníka Ježiša Krista a chce utvoriť nový štát dľa pravidiel, ktoré rúhajú sa Bohu a protivia sa tým podmienkam a tomu duchu, dľa ktorého udržať možno v pokoji krajinu a zabezpečiť blaho jej obyvateľom.

Od toho času, čo som sa obznámil so socialdemokraciou, viac razy som písal v našom «Krešťan»-e o nej a napomínal som mojich krajanov a spolubratov, aby sa nedali zväzdať kadeakým tulákom. Títo nasľubujú všeličo a balamút a ľud, len aby mohli chudobných robotníkov zdierať. Socialdemokrati robia ukrutné násilnosť, šíria neveru a nemravnosť, nútia robotníkov ku štrajkom, kazia ich, robia z nich opravdových divochov, ženú ich do biedy a pokaličia, ba zavraždia toho, kto nedrží s nimi a kto chce chlieb svoj so statočnou prácou vyhľadávať. Socialdemokrati sú teda nepriatelia jak cirkve, tak aj štátu a predsa strana národnárov verejne pripojila sa k socialdemokratom a s nimi bude pracovať za prevedenie svojho cieľu. A tak stalo sa, o čom my dávno sme mali povedomie. Veď vodcovia kadejakých národnárov a socialdemokrati od prvku ťahali za jeden remeň. Smutne, že je tak! Ale pýtam sa, či tí ablegáti, ktorí ako ablegáti slovenskej ľudovej strany vyvolení boli, schvalujú všetci toto spojenie a či upovedomili o tom svojich voličov? A či títo za dobrý uznali program socialdemokratov, ktorý obsahuje v sebe toľko nebezpečenstva? Či tí páni tak jasne rečia o socialdemokracii, ako to robia Weltner, Weisfeld, Grosmann a ostatní židovskí vodcovia socialdemokratov? Tí verejne vrešia oproti kňazom a nadávajú im, lebo dľa nich kňazi sú len čuháši, sú príčinou chudoby robotníkov, lebo ich zdierajú a držia v temnote. Čo povedia na to tí pozabudlí kňazi, ktorí v tábore národovcov hľadajú spásu svojich veriacich? Či snáď ich sa to netýka? A čo povedia na to Slováci, ktorí ctíli si dovčulku kňazov a sú verní cirkvi katolickej? Keď teda vodcovia národnárov pripojili sa k socialdemokratom, s tým odtrhli sa od štátu aj od cirkve, lebo socialdemokrati zapierajú aj jedno, aj druhé. Socialdemokrati hovoria: Boha sme už zhodili z trónu, teraz len majetky podeliť a budeme

šťastliví. Ktorý katolík a Slovák cíti takto? Smiem dúfať, že ani jedon! To by smutne vyzeralo, keby Slováci židovských a neznabožských šudierov počúvali a nie našich vitečnikov, ktorí pracujú za blahobyť robotníkov, cirkve a vlasti. To by veru smutná budúcnosť čakala na Slovákov, keby nasledovali prepriatych národovcov, so socialdemokratmi verejne spriahnutých.

My úprimne milujeme Slovákov, radi pracujeme za nich a preto napomínáme ich: nech dajú pokoj národniarstvu. Nič dobrého nedocieľa s tým. Z Hlinkovho a z Jurigovho pádu (a koľko bude ešte takýchto na poputu katolíkov?) vidno, k čomu vedie národniarstvo a z výstupkov socialdemokratov viďet môžeme, že ak ďaleko upadli by Slováci, keby zos'ali socialdemokratmi. To môže byť dobré luteránovi Hodžovi, ale nie katolíkom. Pre Slovákov je kresťanstvo. Tí stáť majú u boku našej strany kresťanskej! Aj sa k nej všetei pripojíme! Dolu so socialdemokraciou! Nech žije kresťanská ľudová strana!

Slovák a katolík.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový rok politickej kresťanskej strany ľudovej.

Z príležitosti nového roku vyslancovia kresťanskej strany ľudovej novoročné blahoželania vyniesli tak veľazaslúženému vodcovi kresťanskej strany ľudovej grófovi Ferdinandovi Zichymu, ako i predsedovi strany a ministrom okolo osobnosti kráľa grófovi Aladárovi Zichymu. Blahoželania tlumočil v mene strany obom hodnostárom podpredseda strany a snemovne Štefan Rakovszky.

Nový rok politický koalície.

Politické stránky v koalíciu spojené z príležitosti nového roku vyslovily blahoželania koalicionálnej vláde. Ministerpredseda v prítomnosti všetkých ministrov prijal v mene vlády blahoželania koalicionálnych stránok, ktoré vyslovil vyslanec neodvislých Pavel Hojtsy. Z toho vidno, že luteránsky «Týždenník» zas cigánil, keď v 51. čísle písal: «Už sa hrnce pukajú». Nech si on len na svoje hrnce dá pozor. V národnostnom kruhu bezmála skorej bude pukať, ako v koalícii.

Néppártista — to je inšie.

Pod týmto heslom píše luteránsky «Týždenník» v 51. čísle nasledovne:

«Pán Franc Udvari bol členom néppártu (maďarskej ľudovej strany), a závidel blahonosné účinkovanie nebohých liberálov, nuž začal zakladať finančné ústavy vraj «na podporu ľudu». No veď ho poriadne podporil! Podarilo sa mu založiť v Pešti

«Néptakarékpenztár», že vraj sporiteľňu pre ľud, taký ústav založil aj v železnej stolici, v Sombatheli a v Körmende tiež. A ústavy «účinkovaly» blahonosne pre vrecko pána Udvariho. Keď už všetko vyraboval, čo sa vyrabovať dalo, nuž uvrznuť».

V záujme pravdy treba nám túto záležitosť vysvetliť. Franc Udvari vyvolený bol za ablegáta s programom kresťanskej ľudovej strany, z politickej strany tejto však po voľbách vystúpil, teda není členom néppártu. V mene a podporou kresťanskej ľudovej strany Franc Udvari nezakladal finančné ústavy, lež to robil obetou svojho majetku a majetku vyše milliona svojej rodiny. Že Udvari uvrznuť... nuž veď ufujazdil do Ameriky aj Anton Bielek a my sme není zvedaví na to, koľko ľudí má príčinu toho oplakávať.

Následky búrenia ľudu.

Ak ďaleko vedie búrenie ľudu, dosvedčuje zas zreteľne výrok proti pobúreným obyvateľom z Lúček vynesený. Zneje on nasledovne:

Vyšetrujúci sudca ružomerskej kráľovskej súdnej stolice vyniesol nasledovný výrok:

Od vyšetrujúceho sudcu ružomerského sudu. Číslo 2738/906. Na návrh kráľ. trest. fiškalátu 4361/906. Výrok: Následkom tohoto návrhu nariadujem na základe 176. §-u trestného zákonníka trestné pokračovanie pre násilie oproti súkromným osobám: Jozefovi Kostúrikovi, Rudolfovi Slimákovi, Jozefovi Zacharovi, Jozefovi Mäsiarovi, Karolovi Vajdovi, Zuzanne Brčikovej, Jánovej Druškovej, Pavlovej Pecho-Pečnerovej, Pavlovi Slimákovi, Jozefovi Šimunovi, Titusovi Pazitkovi, Pavlovi Ševcovi a Martinovi Kováčikovi. Oproti Jozefovi Kostúrikovi, Rudolfovi Slimákovi a Jozefovi Zacharovi nariadujem na základe 141. §-u 2. punktu trest. zákonníka vyšetrovacie väzenie. — Dôvody: Dľa svedoctva pripojených písíem dňa 9. decembra 1906. o poltretej hodine popoludní shromaždilo sa asi 30 ľudí pred katolíckym kostolom na Lúčkach a ponevác tamojší rimsko-katolícky farár nedovolil zvoniť dieľafu, ktoré umrelo bez sviatostkrstu svätého a malo byť pochované bez pomoci farára, dvere veže, ktoré farár kľúčom zamknul, násilne vylámali, niektorí vyšli na vežu a zvonili, potom, keď ich farár zase zavrel, dvere znova vylámali. Ponevác horoudaní ľudia boli v tom shromaždení a činne sa zúčastnili, nariadené bolo proti nim vyšetrovanie pre násilie proti súkromným osobám na základe 176. §-u trest. zákonníka, proti Jozefovi Kostúrikovi, Rudolfovi Slimákovi a Jozefovi Zacharovi i vyšetrovacie väzenie preto, lebo žalovaní nemajú žiadneho prameňa výživy, preto keby boli ponechaní na slobode, vzhľadom na predpokladanú veľkú pokutu, mohli by ujsť. Ružomberok, dňa 15. decembra roku 1906. *Béla Dluhovics*, kráľovský vyšetrujúci sudca. (M. P.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Z CUDZOZEMSKA.

Francúzsko.

Ukrutné prenasledovanie katolíckej cirkve.

Francúzski freimaureri a socialdemokrati neustávajú v ukrutnom prenasledovaní katolíckej cirkve. Dľa úradných zpráw do 21. decembra vyhнали z rezidencii 64 arcibiskupov a biskupov. Študujúcich klerikov povyhánali zo 64 veľkých seminárov a zo 65 malých seminárov. Takéto ukrutnosti páchajú freimaureri a socialdemokrati v mene slobody, osvety a rovnosti. Z tohoto zreteľne vidia všetei katolíci, čo sú vstave robí socialdemokrati a freimaureri, keď sa ku vláde dostanú. Je ale aj u nás dosť takých, čo verejne ohlasujú zásady freimaurerské a socialdemokratické, čo búria a hlamútia ľud proti biskupom a kňazstvu v jejich novinách. Svedomitý kresťan a katolík nesmie trpeť v svojom dome také »muchotrávky«.

Odsúdenie biskupa.

V biskupskom meste Cambrai vyhadzovali klerikov zo semeniska. Biskup Delamaire protestoval proti tomu. Prefekt dal hneď biskupa a jeho koadjutora aretovať a trestný súd odsúdil biskupa zaraz na zaplatenie pokuty 25 frankov.

Ďalšie neludskosti.

Arcibiskup mesta Avignon, Svuar preoblečený musel opustiť svoju rezidenciu, aby vyhnuť nápadom pobúrenej luze uličnej. V meste Cahors päť profesorov veľkého semeniska policaj násilne vyhodila zo semeniska. Podobných objavov a prenasledovaní je bez počtu po celom Francúzsku.

Rusko.

V záležitosti nešťastnej morskej bitky s Japoncami v úžine čuzimskej admirál Nebogatov a veliteľia troch pancierových lodí postavení boli pred vojenský súd. Minulé dni vyhlásil vojenský súd po dlhom pojednávaní výrok, dľa ktorého admirála Nebogatova a veliteľov troch pancierových lodí, vyjmúc «Orel»-a, odsúdil na smrť. Vzhľadom na obľahčujúce okolnosti a na dlhoročnú výtečnú službu veliteľov, vojenský súd uzavrel, že predostre cárovi prosbu o omilostenie, v ktorej bude prosiť cára, aby trest smrti zmenil na 10-ročné pevnostné väzenie. Štyroch námorníckych dôstojníkov odsúdili na 2—4 mesiace do pevnostného väzenia a ostatných oslobodili.

Nemecko.

Po rozpustení ríšskej rady nemeckej kortesačky k novým voľbám sú v plnom prúde, pri ktorých najčinnjšia je a najistejšia výhlada na víťazstvo má katolícko-politická strana centrum.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Na začiatku roka.

Dľa Žalmu I-ho.

Blažený ten, kto nekráčať
Za bezbožných šlapajú,
Vzdialený od jejich kruhu
Nevšimal si reč zvodnú:

Lež prináša vôľu svoju
V obeť poslušnosti:
Zákon Boží neprestáva
Skúmať vo dne, v noci.

Jako na brehu potočnom
Vlažený strom vždy rodí:
Tak aj jeho žitia práce
Prospievajú v pokoji.

Ach! bezbožným nie tak, nie tak,
Osud žitia nežiarí:
Jako prach od vetra hnaný
Letia od Božej tváry.

V deň posledný, keď sa ozve
Hlas Sudcu prísneho,
Nebudú stáť na pravici
V kruhu plesov plného.

Boh pobožným veškerý krok
Hotový je požehnať:
Kdežto cesty, chodníky zlých
Trestom večným sprevádzať.

Rybárik.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

BESEDNICA.

Prečo neskočil Bete Škvarák na hlavu čepiec?

Obstarná Beta Škvarák chodievala z istej obce každý deň do Nitry s ovocím. Celé okolie Nitry ju pozná; ale aj ona pozná skoro každého a nadovšetko starším ženám dobré rady dáva. Nikto by nemyslel, že táto už k zemi nachýlená a chatrnej postavy osoba tolko by bola zkusila. Aj ja som ju jednúc stretnul v istej osade. Začalo mrholiť. Povedala mi, aby dočkal, že mi pôjde do ktorého domu dáždnik vypýtať. A sotva že to vypovedala, už aj zmizla; o chvíľku s veľkým sedliackym dáždnikom sa nazpät navrátila. Spolu sme kráčali ďalej cez zelené lúky, cez utešené pasienky, aj cez jeden malý les; vtáci utešene spievaly, kvetinky ľubeznú vôňu vylievaly zo seba. Celá príroda napomáhala dôveryplný, bezprostredný rozhovor.

— Koľko už máš rokov, Betka?

— Vyše dvasedemdesiat.

— Mala si sa za mladších rokov vydať, teraz by si sa nemusela takto ťažko s nosením plných košov trápiť. A či si nikdy nemala vôľe čepiec nosiť? — pýtal som sa jej ďalej.

Pozrela na mňa zvedavo a potom s dôrazom hovorila:

— Chceť by som sa chcela vydať, ale keď sa to nemalo stať. Asi šesťdesiat rokov je tomu, čo zomrela moja drahá matka Pán Boh ju osláv; zostalo otcovi 8 detí; ja čo najstarsia som mala 16 rokov, to najmladšie dieťa malo 5 rokov. Moji rodičia pri všetkej chudobe dobre a pokojne žili, Smrť matky veľmi zamutnila ota. Pýtal sa ma: Betka, či si trúfaš náš dom viesť, keď nie, musel by som tie malé dietky cudzej opatere odovzdať, lebo jeden človek by to nezastal všetko, slúžku ale držať nenie začo. Mňa dojaly slová ota, ktorého som chcela potešiť a preto som mu takto povedala: Hej, otče drahý, ja to oprobujem, len musíte mať trpezlivosť so mnou. A tak vec bola v poriadku. Tu ale pozor dajte, pane, lebo cesta je tu klzkavá, — znamenala Betka, potom ale ďalej pokračovala v reči. — Otec ďalej pracoval na poli, na dvore, v maštali a keď mal tolko času, aj na zárobok išiel. Ja som v dome robila, pozor dala na malé deti, ba dakedy som aj u súsedov dačo zarobila. Jedál sa málo varilo, šuchy boli v poriadku. S obuvou som mala málo roboty, lebo deti skoro celý rok bosie chodily. Otec bol spokojný so mnou, roky utekaly; ani som nezbadala, že to odo mňa

mladšie dieťa je už 16 rokov staré. Otec povedal, že musí do služby ísť, aby malo dakoľko groší keď príde doba sobášu. Tinka dostala dobré miesto; predsa mi slzy padaly, nie natolko pre ňu, jako viac pre mňa. Robotu ďalej šla obyčajným spôsobom. Ešte vždy sa opätovaly slová: Betka, pomôž mi; Betka, oprav to; Betka urob toto... Ja som už bola na to navyknutá, domnievajúc sa, že to tak musí byť. Kubko šiel za pahoľčeka, Karolko za učňa. Deti sa tratily, v dome bolo vždy tichšie. Aj otec pokračoval v rokoch. Na mamu nemohol zabudnúť. V dome som už nemala tolko roboty, tým viacej som ale musela vonku otcovi pomáhať. Otec bol celkom navyknutý na mňa, mysliac, že by mu nikto nemohol tak pomáhať.

V tomto čase šiel kedy-tedy okolo nášho domu Jozef Nedobll. Počujete, pane, bol vám to krásny šuhaj, poriadny a zámožný. Zpočiatku len s otcom sa shováral dakoľkokrát, preto ale bokom i na mňa pozeral, a keď mi ruku podal, tak mi ju stisol, že mi hneď začalo srdce tuhšie klopať. Ani vám to nemôžem vysloviť, aká šťastlivá som bola, keď som ho len videla, trebárs nikdy nebol medzi nami dlhší rozhovor. Celý deň by som bola rada spievala. Ba ešte i v kostole som sa zaňho modlila, a veď ani sama som nevedela, prečo. A keď sa ma jednúc pýtal: No, čo myslíš Betka, či by sme my šťastne žili spolu? Ja som bola tou najblazenejšou devou, ale predsa som utiekla od neho preč preto, že tak mluvil.

Potom celkom ticho povedala Betka:

— No, veľmi dávno to už bolo.

Zase sme ticho kráčali k mestu, až Betka zase ďalej pokračovala v reči:

— Na druhý deň otec môj si v lese pravú nohu poranil a tak bol domov donesený. Vyše pol roka ležal, ja som ho opatrovala. A aj keď vyzdravel, len o pálici mohol chodiť. Už nebolo malých detí v dome, lenže tým väčšiu opateru potreboval môj otec; musela som ho obliekať, vyzliekať, do postele dávať, do kostola vprevádzkať atď., ba ešte aj modliť som sa musela s ním. Často opätovoval: Pravda, Betka, ty ma neopustíš!? Ja som mu odvetila obyčajne: Neopustím vás, môj drahý otče, nikdy.

— Ale, Betka, či ti to neškodí, keď tak veľa vyprávaš?

— Nie, môj pane, od veľa mluvenia nevyhynula ešte žiadna žena. — odpovedala ona.

Potom však ďalej fahala niť svojej reči:

— Nato zase uplynulo dakoľko rokov; už všetky deti boli preč z domu vyjmúc Marišku, ktorú som ja veľmi milovala, ale aj táto mala už 20 rokov. Táto mi pripomínala so svojou dospelosťou, že som ja už dost stará deva. Bola ona široko-ďaleko najkrásnejšou devou. Mala veľké a modré oči, veľké belasé vlasy a tvár sťa sňah bielu, skorej za anjela, nežli za chudobné dievča by ju bol kto považoval. Vždy bola veselá a milá. Jozef zriedka prišiel k nám po chorobe nášho ota; teraz ale často nás začal navštevovať. Len so mnou viedol roz-

hovor. Lenže čo chvíľa som zbadala, že to len zádrapka a príležitosť bola, aby Marišku mohol vidieť. Už mi pri odchode nestiskal tak silne ruku, lež to radšej Marke činil, pri čom ona celkom červenú tvár mala vždy. V jeden večer pýtal od otca Marišku za ženu. Naraz mi povie otec: Betka, po Veľkej noci si bude Jozef Marku brať.

Vidíte, pane, ja som to videla behom mnohých týždňov; domnievala som sa, že sa musím hnevať na Jozefa. Potom som si ale pomyslela, že som ja len starou devou, nevzácnou, do ktorej sa už nemôže tak krásny súhaj zaľúbif. Keď mi to ale otec povedal, celý svet sa krútil so mnou. Premohla som sa. Chytila som Marišku za ruku, zaviedla som ju k Jozefovi, rieknuc: Tu ju máš, Jozef, ale si ju váž ako drahý kvietok. Potom som von vyšla a veľmi dlho som nariekala. Dopriala som Marku Jozefovi, aj Jozefa Mariške; no ale predsa som nemohla pochopiť, že práve ja som musela vychovať Marku Jozefovi a že práve tí dvaja ľudia, ktorých som najradšej mala na celom svete, museli mi ten najväčší ziaľ zapríčiniť. Potom som sa modliť ku preboľstnej Bohorodícke, ktorá ešte väčší ziaľ mala, nežli ja.

— Dobrá a úbohá Betka, to ti veru tvrdo muselo padnúť, — poznamenal som ja.

— A predsa som to prežila, — pokračovala ďalej Betka — nikto nezbadal môj ziaľ. A v deň sobášu som pekne zapletla Marke jej zlaté vlasy posledný krát. Keď sme zo siene vychádzali, Marka ma objala, rieknuc: Betka, ty si taká dobrá, tak ňa mám rada. Aj ja som ju s plačom objala, rieknuc: Marka moja, aj ja ňa mám veľmi rada.

Betke prišlo ľúto, slzy jej hraly v očiach, potom ale predsa celkom pokojne pokračovala ďalej v reči:

— Nezadlho zomrel otec, on zomrel sväto, ticho; ešte hodinu pred smrťou mi povedal: Moja dobrá Betka, Boh ti zaplať, čo si dobrého spravila mne a ostatným mojím deťom.

Keď otec zomrel, môj najstarší brat prevzal malé imanie. Zdediť nebolo čo. On ma chcel pri sebe mať. Ja som ale myslela, že je tu čas, aby pre seba žila. Začala som do mesta ovocie a vajcia nosiť a tú obyčaj som až doposiaľ neopustila, a teraz už viete, prečo sa Betka nevydala.

Potom sme za istý čas išli ticho spolu, naraz som sa jej pýtal:

— Ale, Betka, čože sa stalo s Markou?

— Mariška už po roku zomrela pri pôrode prvého dieťaťa; Boh ju k sebe povolal, lebo bola prikrásna pre tento svet, — odpovedala Betka.

— A čo je s Jozefom? — pýtal som sa ďalej.

— On ma chcel za gazdinu do domu vziať. Ja som pre ľudí nechcela uňho byť. O niekoľko rokov sa bohato oženil, bol aj rychtárom. Ale aj on už šiel do neba. Ku každému, ale nadovšetko ku mne bol dobrým. Pán Boh ho poteš.

Ešte by som sa jej bol aj viac vypytoval, ale ne-

ďaleko Nitry museli sme sa rozísť. Naozaj dobrá osoba je tá Betka. A keď kedysi mi smrť otrčí kosu, nebudem si priať iné, lež len abych sa nachádzal radšej v koži Betky, nežli v koži ruského cára alebo Rotschilda. Ona síce nebude mať nádherný pohrab, ani vence nebudú jej rakev okrášľovať; snáď ani spievané rekviem sa nebude v kostole za ňu konať, ale tým nádhernejšie a slávnejšie bude vitaný jej duch v nebi Bohom, anjelmi a všetkými vyvolenými Božimi; vľúdne ju všetci privítajú: Poď, dobrá Betka, medzi nás!

Podáva: *Jozef Škvarák.*

Oprava.

V minulom čísle «Krešťana» som bol písal, že Ružomberčan skutočne písal tak: «Rím vie, že hotoví *sme*» ľud do odpadlictva vohnať. Toto teraz odvolám. Skutočne je: «hotoví *ste*». Zlomyselne som to neurobil, lež jakousik divnou náhodou vždy som to tak čítal. Súbujem, že na budúce si ja priložím triplované okuliare, aby sa to viacej nestalo. Skutočne stojí teda: «hotoví *ste*». Teda nie vy, ale my, to jest všetci hotoví *sme*, čo nesúhlasíme s vami, ľud do odpadlictva hnať. No, toto je asnaď ešte horšie! Lebo keď by ste to bol o sebe tvrdil, tak by ste bol prípadne aspoň pravdu povedal, takto ale tvrdíte nepravdu, a jestli ste Rím skutočne v tom zmysle informovali, tak je to lož, je opovážlivé upodozrievanie. Každý, kto prečíta moje články, vidí, že bojujem práve preto proti vám, aby som ľudu dokázal, že vaše jednanie ohľadom viery je nie dobré, aby ten ľud nedal sa soslabiť a odviešť od viery, čo vaše noviny by nedbaly. So mnou smýšľajú v tomto ohľade i priatelia moji a vy predsa hovoríte o nás, že my sme hotoví ľud od viery odviešť. Nuž či my huckáme ľud, aby do kostola nechodil, aby biskupa nectil atď. Svoju vinu teda neskladajte na druhého. Pravda, že je to najľahšie: aby sme seba očistili, nuž očierime druhých. Lež či je to aj čestne?

Jozef Tomkulják, farár pueovský.

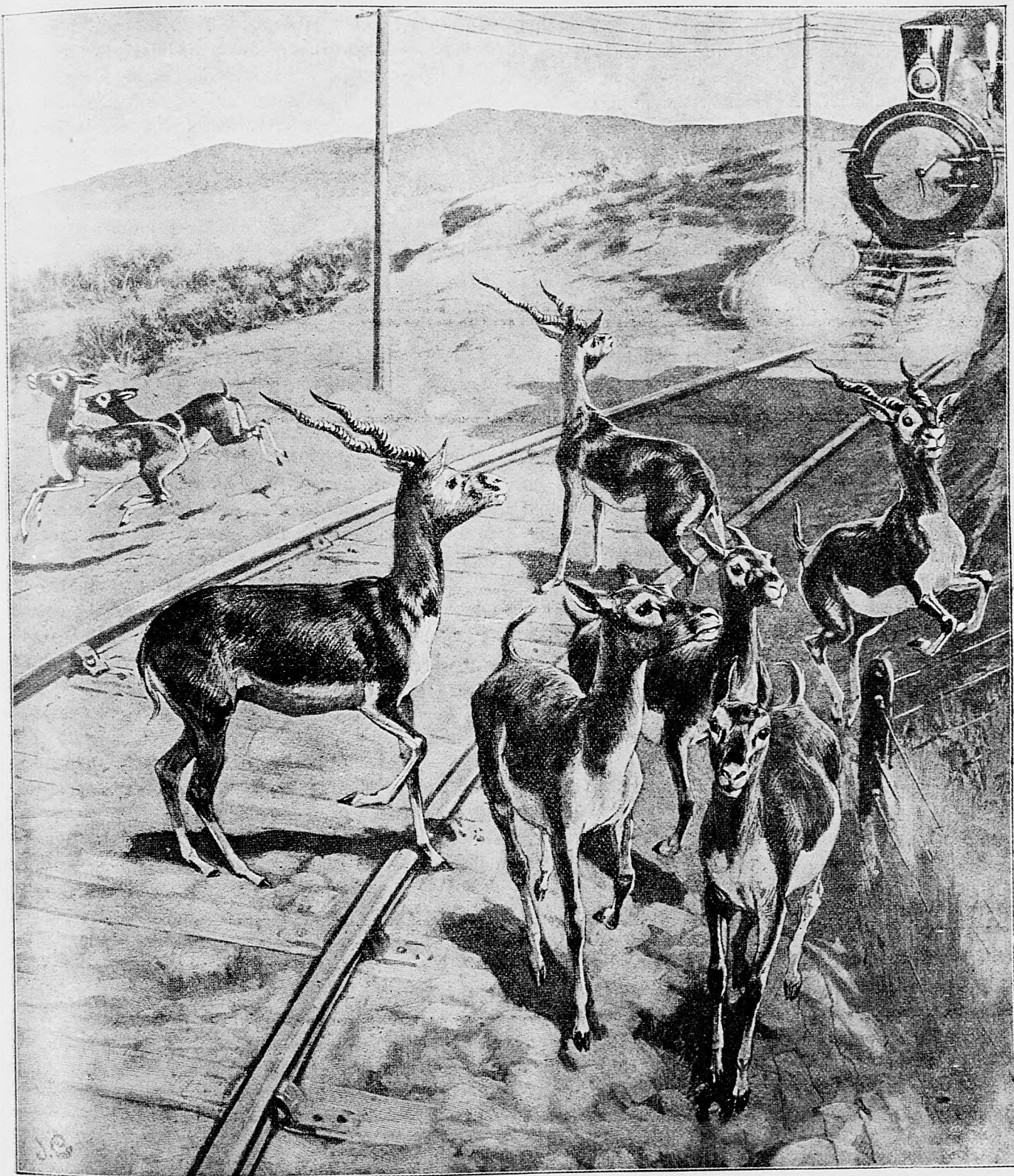

CHÝRNIK.

Vianoce kráľa. Kráľ jako už od rokov tak i tohto roku vo Walsee, v kruhu svojej dcéry arcikňažny Marie Valerie a svojich vnukov ztrávil vianočné sviatky. Od roku 1817. keď manželka aspernského hrđinu, arcikňažna Henrietta postavila v dvore prvý vianočný stromček, aj deti kráľovskej rodiny dostávajú vianočný stromček a dary. I pri kráľovskom dvore už od týždňov chystali sa, aby malých arcikniežatov a arcikňažny čím

peknejšími darmi prekvapili. Aj malé arcikniežatá odpíšu Ježiškovi svoje žiadosti a pretože sa dobre držia, tieto bývajú im aj splnené. Najpeknejšie dary dostávajú

stanú pekný domec s bábikami a s úplným zariadením a jeden majer, v ktorom sú pekné zvieratá, kone, kravy, atď. Menšie deti dostanú pekné bábiky a iné drobnosti.

Vlakom naplašené divé kozy v ich starej domovine.

od jeho veličenstva, ktorý ani jedného roku nezabudne na svojich malých vnukov, na deti arcikniežata Franca Salvatora a arcikňažny Marie Valerie. Väčšie deti do-

Trom deťom dediča trónu Franca Ferdinanda poslal kráľ pekný sedliacký dom, ktorý je 3 metre dlhý a 2 metre vysoký, tak že malé arcikniežatá môžu v ňom

bývať. Dom postavili v salóne konopištského kaštieľa a kľúče od domu dostal syn dediča trónu, knieža Maximilian. Najstaršia dcérka kňažna Žofia dostala krem toho peknú bábiku a knieža Ernest jedného dreveného koňa, na ktorom sa môže kolísať. A takto sa postaral kráľ aj o ostatné deti kráľovskej rodiny, všetkým pošlúc pekné dary. — Z Walsee oznamujú, že kráľ 26. dec. večer vrátil sa do viedeňského Burgu.

Kráľ v Budapešti. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo 2. januára vráti sa do Budapešti, kde ostane za dlhší čas. Delegacionálne obedy budú 4. a 6. januára v Budapešti.

Gróf Eugen Zichy †. Na vianoce útorok v noci zomrel v Merane gróf Eugen Zichy. Narodil sa 5 júla 1837. za dlhý čas zaoberal sa s priemyselnými záležitosťami a 1870 sriadil veľkolepú priemyselnú výstavu v Stolnobelohrade. Cestoval mnoho po celom svete i po takých stranách, kde pred nim málo ľudu chodilo, z Európy. Palác svoj v Budapešti, v ktorom nachodia sa zriedkavé sbierky obrazov, šperkov a iných vecí daroval hlavnému mestu Budapešti.

Alexander Hegedüs †. Nekdajší minister obchodu zomrel v Budapešti 28 decembra. Narodil sa 22 apríla 1847. Cez štyri roky bol ministrom obchodu a celkom oduševnený bol za vyvíňovanie priemyslu, čoho dôkaz dal v mnohých reformách a nariadeniach. V dobe zosnulého jeho veličenstvo kráľ poslal telegramnú sústrasť.

Zomreli kardináli. Cirkve katolícka utrpela veľkú ztrátu smrťou dvoch víťečných kardinálov. Dňa 29 decembra zomrel v Ríme kardinál Felix Cavagnis, narodil sa 1841. za kardinála bol vymenovaný r. 1901. V tenže deň usnal v Panu kardinál Alois Tripepi, narodil sa 1836 za kardinála bol vymenovaný 1901.

Sňah. Od 28 decembra padal v hlavnom meste cez dva dni hustý sňah, tak že zametači ulíc a najati robotníci neboli v stave sňah ani z ciest odstrániť. Populičná premávka elektrickej železnice bola cez päť dní zastavená. Po iných stranách krajiny aj v cudzozemsku napadlo tiež veľa sňahu. Na čiare uhorských štátnych železníc premávka není všade zastavená len vlaky prichádzajú omeškané.

Tá pijatika! V Petrozsénye päť baníkov upijalo si v jednej krčme. Čoskoro ale štyrom baníkom minuly sa peniaze, len piatemu, menom Ondrejovi Osvaldovi ostalo niečo peňazí. Osvald si dal doniesť nápoj, ale svojich súdruhov neponúkol. Preto ho tito na ulici vyčkali a čakami zabili. Zpomedzi vrahov dvoch chytili, dvaja ale ušli.

Chýry zo Spiša. V Kamjonke sa dňa 8. decembra v noci Juro Boreczky a jeho žena Maria následkom uhličného plynu zadusili, pri včas zavreli rúry. — V lesach spišského biskupa, ktoré sú okolo Teplicí, bola pred sviatkami veľká polovačka, na ktorej 22 jágrov vzalo účasť, zabili 17 srncov, 4 divé svine a jedného zajaca. — Mesto Spišská Bela má mať toho roku 179 tisíc 394 korún 52 halierov príjmu a len 92 tisíc 181 korún 46 halierov výdavku, zvyška bude teda 86 tisíc 213 korún 6 halierov. — Julius Thrón, rímsko katolícky učiteľ v Nižných-Lapšoch sa zasnúbil so slečnou Mariou Kompanyik, sestrou tamojšieho farára. — V Gňazdoch istý Ján Szimák, ktorý chýbny bol na rozume dňa 7. decembra do rieky Poprád skočil a sa utopil. — V Levoči chytili teraz päť chlapcov, ktorí sú ešte len vo veku medzi 8 a 12 rokov a už mnohé krádeže spáchali, tak najnovšie vylámali schránky v tamojšej židovskej a evanjelickej modlitebni. Dňa 6. decembra bol v Landeku odpúšť, na ktorý išla i žena Jakuba Hudacseka z Jazerska, domov sa ale viac nevrátila, lebo v návrate vlese zamrzla.

Nedeľný odpočinok pri časopisoch. Krajinská jednota vydavateľov uhorských časopisov uzavrela, že tie hlavnomestské časopisy, ktoré posavď vychádzaly aj v pondelok ráno, od 1. januára r. 1907. pondelkové číslo nebudú vydávať. Takto tedy nielen novinári, ale i sadzaci budú mať úplný nedeľný odpočinok.

Očná nemoc trachoma v Omšenom. V obci Omšenie (trenč. st.) rozmohla sa očná nemoc trachoma vo veľmi veľkej miere. Dosiaľ je 85 pádov oznámené. Že sa táto nebezpečná nemoc natoľko rozmohla, tomu je čiastočne na príčine aj okresný lekár, lebo keby bol pri povínavatých návštevách v obci svedomite prezeral obyvateľov, tak by sa nemoc nebola mohla tak rozmohnúť. Teraz je veľmi žiaducné, aby boly porobené poriadky, aby choroba nevyžadovala ďalšie obete a chorí musia byť starostlivo opatrovaní, aby neztratil zrak.

Žena čo tajomník v konsuláte. Z Londýna oznamujú, že v Chikágu veľký ruch vzbudilo to odhalenie, že nedávno zosnulý tajomník tamojšieho ruského konsulátu bola vlastne žena. Nikto netušil, ešte ani hlavný konsul barón Schlittenbach, že tajomník, ktorý pred dvanástimi rokmi vstúpil do služby konsulátu, není mužským. Tajomník od rana do večera fajčil, víno lepšie pil než bársktorý mužský a bol výtečným jazdcem.

Nová vicinálka. Budapeštiansky advokát dr. Rudnyanszky dostal koncessiu na stavanie vicinálky medzi Prievidzou a Nemeckým Pravnom.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 50% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom pareellovania povoluje ústav do 2% ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštne vysvetlenia podáva nezdarma.

Klamstvo pri Vnútorhomestskej sporiteľni

Hlavné mesto má opäť svoju senzáciu. Dvaja mladí ľudia prefikánym spôsobom falšovali listiny a takto oškodili Vnútorhomestskú sporiteľnu o 300.000 korún. Jedon z mladíkov, menom Vilhelm Vorlicsek bol čo diurnista zamestnaný pri sporiteľni a čo takýto falšoval jedon list, pomocou ktorého v mene statkára. Karola Ellbogena, ktorý mal v sporiteľni vždy asi 400—500 tisíc korún, vyzdvihol 300.000 korún. V tomto mu bol na pomoci jeho priateľ 21-ročný jurista Eugen Döbrössy. Toto sa stalo koncom októbra. Vorlicsek neskôr opustil svoje miesto a tieto dni chcel ujsť so svojim priateľom do Ameriky, mysliac, že na klamstvo prídu až po prvom januári tohoto roku. Statkár Ellbogen ale 24. decembra prišiel do sporiteľne pre úroky svojho kapitálu a vtedy prišli na klamstvo, o čom upovedomili hneď aj políciu. Policajný osnovník Šándor hneď odcestoval za Vorlicsekom do Prešporku, potom do Szombathelyu, kde sa mu podarilo tak Vorlicseka, ako i Döbrössyho chytiť. Našli u nich blízko 150.000 korún. Oboch švindlerov ešte s nočným vlakom doviezli do Budapešti, kde zaviedli proti nim prísne vyšetrovanie.

Vysťahovanie. Farári spišskej r.-katolíckej diecézy sossbierali dáta, pofahujúce sa na vysťahovanie. Dľa dát v posledných desať rokoch zo spišskej, liptovskej a oravskej stolice vysťahovalo sa 43.456 katolíckych veriacich.

Štrajkový pohyb na južnej železnici. M. T. oznamuje, že ku Krajinskej železničnej jednote došla zpráva, dľa ktorej z Viedne k štrajku poburujú uhorských zamestnancov južnej železnice. Následkom tohto predsedu Jednoty gróf Teodor Batthyány poslal ku okresným predsedom telegramm, aby sa orientovali, čo je pravda z tohoto chýru a aby upozornili zamestnancov južnej železnice, že Jednota je rozhodne proti štrajku.

Niet soli. V dovážaní soli musely nastat jakési neriadky, lebo jako z Nitry píšu, v tamojších obchodoch niet dostatočnej zásoby soli, následkom čoho soľ ustavične dražie.

Mesto bez soli. Mesto Belluno v severnom Taliansku stihla tá nepríjemnosť, že sa v meste minula soľ. Soľ je ostatne v Taliansku zriedkavejšia a dražšia partieka, než ku príkladu u nás. Soľ tam predávajú ako dohán v trafikách. Obyvatelia mesta Belluno ešte predošlý týždeň dali si objednať sto centov soli z Benátok. Tu soľ dali na železniciu, ale vozeň so soľou zmizol, čo ostatne pri talianskych železničiach není zriedkavým prípadom.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá-liž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

HOSPODÁRSTVO.**Drobnosti.**

1. Parížski zahradníci zázračne veľké karfioly vyvážajú na trhy. Tajomstvo tohoto výsledku v tom záleží, že zrno v máji do pareniska zasejú a keď je planta na prst veľká, na hriadkach na dva šúchy jedna od druhej, vytisnú na deväť cólou hlbokú a dva côle širokú jamočku s tak hrubým a dlhým nebožiecom. Jamočky naplnia vodou a keď zem vpila vodu, ešte raz ich naplnia. Po tomto nasypú do jamočiek ovčieho trusu a podvečer povyberajú s murárskou lyžicou planty a zasadia ich do trusu, dobre mokrú zem s päťou k rastlinke pritlačia a ju potom usilovne polievajú. Jaknáhle sa ukazuje kvet karfiolu, zakryjú ho s najvnútornejšími listami, aby ho zachránili oproti páľivosti slnečnej. Odporúčame toto zahradníkom a hospodiňám našim.

2. Hodnota srvátky je rozdielna. Najplanšia je zo zberaného mlieka. Srvátka málo potravných látok obsahuje v sebe a tak len s druhými pokrmami miešaná je užitočná. Najviac docielime s ňou pri ošípaných. Telcom len čerstvú a sladkú srvátku slobodno dávať. Kravy tiež dobre doja od nej, keď ju miešano s tvrdou krmou požívajú.

3. Nemeckí pivovárnici hneď po žatve kupujú uhorský a moravský jačmeň, lebo sa vtedy lepšie kľúči, to jest ľahšie možno z neho robiť slad, ako z nemeckého jačmeňa. Náš jačmeň preto je lepší, lebo je v ňom po žatve menej vody, ako v nemeckom a tým je súcejší k vareniu piva, čím ho na suchšom mieste držia.

4. Na viac miestach robily próby s povázaním (hnojením) lúk a výsledok bol nasledovný: na ľahkých piesočnatých pôdach dobre účinkuje káľifosfát (umelecký trus), na hľinačke dostatočný je fosforový trus sám v sebe, lebo hľina i tak obsahuje v sebe káľi. Umelecký trus nielen že zväčší úrodu sena, ale ho aj na dobrotu pripraví. Premení kvieťa lúk, lebo vykorení kyslé a daromné trávy a ich miesto zaujme datelina a spodná tráva. Tráva na takýchto lúkach chytřejšie rastie a bohato kvitne, prečo prv ich možno kosiť. Seno býva voňavé, statok rád ho žerie a nenechá výmety. Na lúkach, ktoré s umeleckým hnojom popravujú, aj mláďzu (otavu) kosievajú, kdežto predtým sa to tam nevydarilo. Fabrický trus už aj v prvom roku má taký účinok, že vynahradí útraty, ba aj dáva dôchodok. Silu jeho aj v treťom roku cítif.

5. Kto nazbiera kosti, sám si môže spraviť umelecký, takzvaný fosfor trus. Z tohoto cieľu poseká kosti na drobno, dá ich do starého suda a naleje nane 20-percentovú syrkovú kyselinu, aby ich zakryia. Kostí sa o

krátky čas stopia a môžu sa smiešať s polievacou vodou. Lenže nikdy neslobodno vodu liať na syrkovú kyselinu, ale túto do vody, lebo ináč tak by to vyzeralo, ako keby sme na vreľú masť vodu liali. Zahradníci, ktorí ruže pestujú, veľký výsledok dosiahnu s takýmto trusom.

DOPISY.

Nyitra-Ujľak.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

S radosťou vám dávam na známosť, že sme dňa 26 novembra 1906. a v nasledujúce dni mali u nás sv. missie. Tri roky sme už čakali na túto slávnosť, konečne v roku 1906. bolo možno, že prišli ku nám dvaja velební pátri z rádu Lazaristov a držali sv. missie cez desať dní. Boly to ozaj dni veľkej radosti. Kostol bol tak preplnený nábožnými poslucháčmi, že pre veľký stisk a náramné horko ľudia až zamdlievali. Prvú kázeň dňa 26. novembra začal pán missionár takto: Včul sú dni radosti, včul sú dni spasenia. Ako vždy a všade nenie jednaká úroda, tak vždy a všade nenie sú tiež milostivé časy. Také milostivé časy sú aj sväté missie. Večer toho dňa bola kázeň o všeobecnej spovedi, poťažne čoho pán missionár povedal, že kto zamlčal z haňby, alebo bojzlivosti volakedy smrteľný hriech, odtedy sú marné všetky jeho spovede a taký musí vykonať spoveď všeobecnú. Na druhý deň ráno bola kázeň o bázni Božej. Vyložil nám pán missionár, ako sa máme modliť a silne veriť, že je Pán Boh vždy pri nás a že všetko vidí, čo činíme. Večer bola kázeň o smrti, ako máme vždy pripravení byť ku smrti. Na tretí deň bola kázeň o haneblivosti pri sv. spovedi. Večer bola kázeň o hneve, ako sa často pohnevajú ľudia pri delbe majetku, susedi pre deti. Na štvrtý deň kázal pán missionár o žiali a lútosti. Večer ale bola kázeň o smilstve, ako sa mládenci po nociach túľajú, ako sa sami rodičia ťažko prehrešujú, ktorí svojim synom a dcéram také túlanie dovoľujú. V piaty deň bola kázeň o zlodeňstve, ako pri robote alebo pri lichve hrešia ľudia Pána Boha, Krista Pána, Pannu Mariu. Večer bola kázeň o prevelebnosti Sviatosti Oltárnej, ak mnohí ľudia v nedeľu a vo sviatok sv. omšu zameškávajú a na Veľkú noc ku sv. spovedi nechodia; ak mnohí rodičia v nedeľu a vo sviatok posielajú svoje deti, alebo sluhov miesto do kostola lichvu pásť. V šiesty deň ráno bola kázeň o pomlúvaní, ako mnohé ženy radi chodia po domoch a roznášajú

klebety. Večer zase bola kázeň o tom, ako majú rodičia svoje dietky pre Boha vychovávať. V siedmy deň bola kázeň o poslušnosti dietok ku rodičom, aby deti vo všetkom poslúchali svojich rodičov. Ich ctily, milovali, na jejich staré dni ich z domu nevyháňaly a ne nútily suchý chlieb jedať a za pecou spávať. Večer bola kázeň o preblahoslavenej Panne Marii. Kto je verný čiteľ Panny Marie, toho ona neopustí. V osmy deň večer bola kázeň o opilstve. Ohavnosť tohto hriechu dokázal pán missionár príkladom: ako sa jeden korheľ s ošípanou bratříčkoval. V deviaty deň ráno bola kázeň o stave manželskom, ako sa majú mládenci a Panny ku stavu manželskému modlitbou pripravovať, nie ale jeden s druhým dva-tri roky sa schádzať a vyležovať. Večer bola kázeň o modlitbe, za čo sa máme modliť a prečo neobsahujeme vždy to, o čo prosíme. V deviaty deň ráno bola kázeň, ako sa máme pripravovať ku svätému prijímaniu. Popoludní najprv posvätili páni missionári kríž, ktorý potom mládenci pri prítomnosti mnoho ľudu vniesli do kostola. Za tým nasledovala posledná záverečná kázeň o sv. kríži a táto tak hlboký dojem učinila na všetkých poslucháčov, že nebolo snáď ani jedného suchého oka v počte asi tritisíc ľudu. I keď sa páni missionári od nás odoberali, skoro všetci na hlas sme plakali.

Nech horlivým ohlasovateľom týmto unovanie jejich odplatí všemohúci Boh a nech im dá kráľovstva nebeského.

Peter Povdačný.

Boleráz.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

U nás sme mali 19. decembra hody, snáď sa začudujete, čo to mohly byť za hody, keď je čas adventný? S krátkou odpoveďou poslúžim, keď napíšem o nich čo a jaké byly. Hody byly u nás pre duše naše veľmi potrebné. «Poklona prevelebnosti sviatosti oltárnej» (u nás menované «Modlenie») Už vopred bola nám oznámená táto krásna slávnosť, skrze nášho vrelemilovaného duchovného otca, vel. pána Mórica Škrivanka dekana a farára, ktorý jako obyčajne oznámil na tento deň vianočnú spoveď. K tomu mali sme pomocných ešte vp. farára Bogdanovského a vp. kvardiana Engelberta Turkovič od pánov pátrov františkánov z Trnavy. Tito pomáhali sviatosť Pokánia vysluhovať. K sv. sviatostiam pristúpilo asi 300 duší, žatva bola hojná. Potom pred hlavným oltárom na klečadle poklonu činili vždy traja občania, bez rozdielu, každý či chudobnejší lebo zámožnejší, čo veľmi krásno vypadlo, za čo patrí vďaka nášmu mladému kostolníkovi Alexandrovi Danišovič mládencovi, ktorý ten poriadok viedol svojou usilovnosťou, aby vždy pred Kráľom kráľov a Pánom pánov klačali občania podľa poriadku. Nemôžem tu zamlčať a sa poďakovať vp. kvardiánovi za jeho zásluhy. Jeho zápalistá a pravdy našej svätej viery rozlušťujúca a Božský

pôvod, pravdivosť a samospasiteľnosť svätej katolíckej cirkve dosvedčujúca kázeň, príklady a napomenutia pôsobili na nás jako nebeská rosa. Za čo mu, spolu i vp. dekánovi a vp. farárovi Bogdanovskému srdečné vďaky vyslovujem a prosím Spasiteľa Ježiša Krista, by nám poprial spolu ešte mnoho takých hodov duševných odbaviť.

Keď som spomenul prevelebnú sviatosť oltárnu, cheem na krátko niečo napísať o úcte a poklone tejto sviatosti.

Skvelé slnko katolíckej cirkve Kristovej, prameň sviatosti života, záloh večnej blaženosti je prevelebná sviatosť oltárna. Je v nej prítomný Pán Ježiš Kristus nielen čo všade prítomný Boh, lež aj jako človek. Zo sviatosti oltárnej Pán Ježiš vlastnými očami díva sa na nás, vlastnými ušami slyší nás. Jeho srdco najsvätejšie hlasite klope, keď sa k oltáru zblížujeme: pohýbe sa, jako srdco láskyplnej matky, keď svoje milé uzre. Ó, jak sladké sú milého Pána Ježiša slová: «Kto jie telo moje a pije krv moju, vo mne prebýva a ja v ňom: má to ten význam, že po svätom prijímaní zostaneme živými kostolmi, oltármi a kalichmi, v ktorých si bydlo vyvolí Pán Ježiš Kristus.

Navštív, drahá duša, navštív často Pána Ježiša v prevelebnej Sviatosti oltárnej, navštív ho vďačne a s detínskou dôverou. Prvou vecou, keď do chrámu vkročíš a poslednou, keď chrám opúšťaš, aspoň jeden pohyb poklony učiníť nezabudni. Navštív prevelebnú Sviatosť oltárnu, nielen keď je vyložená k verejnej poklone, lež aj inokedy, ale často a veľakrát otvor srdce tvoje svätým kľúčom viery, rozprávaj sa s ním s vďačnou dôverou, ktorý ňa miloval a miluje, ktorý je tam opravdive a skutočne prítomný.

Oh, aké sladké hodiny plnili u oltára svätí Boží! Pýtaš sa snaď, čo tam hovoríť a činiť máš? Ver, dúfaj, miluj, teš sa, raduj sa, vďaky čiň, uspokoj sa! Drahý Spasiteľu v prevelebnej Sviatosti skrytý Ježišu Kriste smiluj sa nad nami a buď nám na pomoci v našich záležitostach.

Všetkým čitateľom a priateľom pri konci mojho dopisu prajem šťastlivý nový rok 1907. a Božské požehnanie!
Služobník prev. Sv. olt. v Bolerázi.

Kassaujalu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Dovoľte, aby som vám na krátko zdelil, že u nás v Košickej Novej Vsi minulého leta založili sme si kresťanský, robotnícky a ľudový spolok. Tento spolok bol u nás veľmi potrebný. Nahliadli to aj naši robotníci, bo sa ich doposiaľ už vyše 200 ku spolku prihlásilo. Prečo bol u nás kresťanský spolok robotnícky potrebný, to hneď vyložím. V Košiciach a po našom okolí motá sa veľa socialdemokratov. Tito ako po celom svete tak aj u nás, neznajú Boha, sú nepriatelia kresťanských mra-

vov a ešte aj tým sa vystatujú, že nepotrebnú vlasti. Že takými to záhubnými zásadami ľud nás kazia od koreňa, to každý nahliadne. Prichodí k tomu aj to, že ľud jednostajne aj proti vrchnosťam búria, tak cirkevným ako svetským. Zvlášte našich duchovných napadajú bez všetkej príčiny. Na toto jednanie červených socialdemokratov nemohli a nesmeli sme sa teda so založenými rukami ďalej dívať a preto sme založili náš kresťanský robotnícky spolok.

Členovia naši pravda nemajú pokoja pred socialdemokratmi, posmievajú sa im, tupia a hania ich. Celé účinkovanie týchto socialdemokratov záleží jedine v tom, že krom búrenia ľudu vysedávajú u žida v krčme, kde pijú a v karty sa hrajú. Z robotníkov, čo pristali k socialdemokratom, najväčší osov má židovský krčmár a najväčšiu škodu náš kresťanský ľud robotnícky.

V našom kresťanskom spolku neslobodno piť, ani v karty sa hrať. Máme ale zato pekne prednášky a dobré, mravné noviny a knihy, z ktorých sa zabávať a vzdelávať môžeme. Už doposiaľ vidieť u nás blahonosný vplyv nášho kresťanského spolku. Zo srdca prajeme preto každej obci, aby v záujme kresťanského robotníctva a obyvateľstva zakladaly si podobné spolky.

Katolícky robotník.

Od Veľkých Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Už dávno nebol dopis o našom okolí znejúci v «Kresťane» uverejnený. V našom volebnom okrese od tej doby, čo tí zkazonosní liberáli tak špatne vyprášení boli a tá blahonosná ľudová strana v osobe dr. a grófa Ladislava Hunyady tak slávnne väčšinou 600 hlasov vyhrala, je všetko naopak. Tí, ktorí ako ziskuchtiví liberáli vždy predný zástoj hrali v stoličných pohyboch, sa učupujú a mlčia, jako by sa sami seba haňbili, že také dlhé roky voz prekliateho liberalizmu, od cirkve za hriech považoveného, tísli. Lúto im je, že sa už masť hnce pri tých dvoch posledných voľbách prekotily. Veru je to zle pri suchom a prázdnom hrnci v kútiku doma vysedávať.

My sme všetci radi, že tá národnostná politika, ktorej sme my nesadli na lep, tak chytró začína zapávať. My sme milovníci našej materčiny, ale spolu aj milovníci našej vlasti uhorskej a keď ktorý z nás má príležitosť, vďačne a ochotne sa naučíme aj maďarsky, lebo však to je mu len na osov, nadovšetko v obecnom a občianskom živote.

Veľkou radosťou nás naplnilo aj to uistenie z istej strany, že behom jedneho roku odíde od nás hlavný slúžny Eudevit Tót, ktorý nám veru nesedí veľmi tuho na srdci. Aj tak je chorľavý, odpočinok by mu bol najlepši. Jožo Hrošo, tučný rychtár egersecký ešte vždy rozmýšľa nad tým, ako on mohol prepadnúť, keď doposiaľ vždy držal so Stummerom a so židmi.

Keď dovolíte, p. redaktor, aj druhý kráľ vás navštívím s mojimi riadkami.

Všetkým verným ľudákom privolávam: «Šťastlivý nový rok!»
Jozef Koňakov.

Spisy redakcii zaslané.

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský, S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán. 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatrene. — Cena jedného výtisku. v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 halierov. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 31. decembra.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 14.40—15.60, peštianska K 14.05—15.25, stolno-belehradská Kor. 14.05—15.05, banátska K 14.00—14.85. — **Raž:** K 12.40—12.75. — **Jačmeň:** na krm K 12.50—12.80. — **Ovos:** prvotriedny 14.40—15.00, druhotriedny ————. — **Kukurica:** K 9.20—9.80.
Repica: K 30.50—32.00. — **Proso:** K 11.00—11.40.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	26.20	25.00	24.00	22.00	21.00	20.00	19.00
		č.	7	7½	8		
		K	17.40	15.40	12.00		

Drobné otruby: K 9.00, hrubé K 9.80.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 92.00 do 120.00 za 100 kilogr.; datelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.50—5.50, žlté K 6.00—6.50 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 20.50—21.50, tarkavá K 19.00—20.00. — **Hrach** lúpaný: K 24.00 do ———. — **Šošovica**, veľká čistá: K 70.00—80.00. — **Koňopné semä:** K 24.00—26.00. — **Lanové semä:** prima K ————. — **Rasca** (krmín): 88.00 ————. — **Mak:** K 80.00 ————. — **Ladník:** K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 73.00 do 73.50, kockový K 74.50—75.00, žltý K 72.50—73.00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 43.75, fiumánsky White-Star (***) K 40.75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 23.00—23.50, bosenský K 38.00 do 38.50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 26.00—26.50, srbské (100 kusové) K 26.00—26.25.

Sviňská masť: budapeštianska K 142.00—143.00.

Slanina: vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 111.00—112.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 146.00 do 147.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 42.50—43.00.

Vajcia: prima uhorské K 95—100, podlejšie K 95 do 96 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.60—3.00, k vareniu K 2.00—2.60, syr 15—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1.50 do 1.60 za kilogram; kurence k smaženiu K 1.60—1.80, kurence k pečeniu K 2.80—3.20, sliepky na polievku K 3.50—4.00 za jeden pár.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení
prídavku zreteľne meno
»Kathreiner« máme spomnúť?

Lebo ináč sa ošialíme a
iný napodobňujúci balík
nám dajú, ktorá všetky
významnosti »Kathreiner-
ovej« ohlušuje!

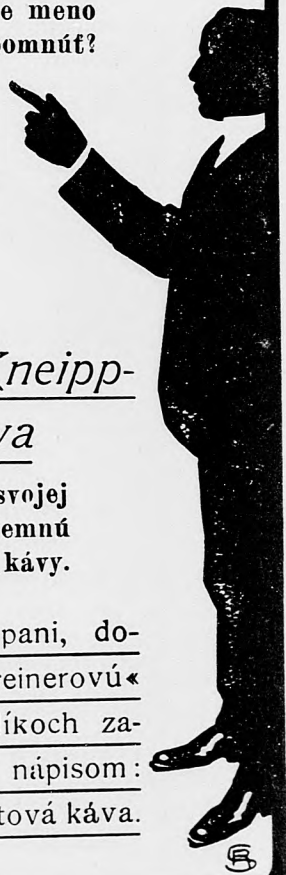
Lebo len

Kathreinerova Kneipp-

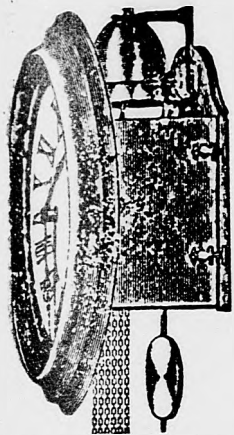
Malátová káva

dodáva následkom svojej
zvláštnej výroby priemnú
vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, do-
konále, aby ste »Kathreinerovú«
len v originálnych balíkoch za-
pakovanú dostala s nápisom:
Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

Najnovšie budič hodiny s väzovým zvonkom s bijúcim strojom. zl. 2.50.

I-ej jakovosti pevným strojom. bje pol a celé hodiny, zobúda silným zvukom väzového zvonu v pekne politirovanom okrúhlo m rámci so sklenným číselníkom vprúcere 30 cm. zl. 2.50. Tieže s číselníkom v noci svietiacim zl. 3.— So zárukou 3 rokov na písme. Za nezodpovedné vráta sa peňaze. Zasiela s poštovou dobierkou

MAX BÖHNEL hodinár,
Viedeň, IV., Margarethenstr. 27.
Treba pýtať moj cenník s 2000 obrázkami zdarma a franko.

Schwarzwald kukučkové hodiny

s rezaným obrazom a s pondusmi z bronzovej alebo ľadovej, 2 — zl. s 1. pondusom 2 — zl. s 2. pondusom 3.50 zl. 3 rokov záruka na písme. Za nezodpovedné vráta sa peňaze. Rozposiela s poštovou dobierkou

MIKŠA BÖHNEL
hodinár.
Viedeň IV., Margarethenstr. 27.
(Telefon 3523)
Treba pýtať moj cenník s 2000 obrázkami zdarma a franko.

Nekupujte hodiny.

Kým nevidíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50 zl. **3.50 zl.**

Oznamy prijíma

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,

Szentkirályi-ul. 28/a.

- Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
- Goldin Roskopf „ ... 2.—
- Strieborné Roskopf hodinky 3.—
- S dvojou pokrývkou ... 5.—
- S 3. striebornou pokrývkou ... 5.—
- Tenké ocelové hodinky ... 3.50
- Americké zlatodubl. hodinky 5.—
- Pôvodné Roskopf patenthod. 3.50
- Pôvodné „Omega“ ... 9.50
- Strieborná panciel retiazka 1.—
- 14 karat. zlaté hodinky ... 8.50
- 14 karat. zlatá retiazka 10.—
- 14 karat. zlatý prstienok ... 2.—
- Pendlové hodiny ... 2.80
- So zvukom väzových zvonov 4.50
- S muzikou ... 6.—
- Kukučkové hodiny ... 2.50
- Kuchyňské hodiny ... 1.20
- Budič hodiny ... 1.20
- Budič v noci so svetlom ... 1.50
- S dvojím zvonom ... 1.75
- Najnovšie budič hodiny so zvukom väzové, ho zvona s bijúcim strojom. ... 2.50

Troch rokov záruka na písme za veci nezodpovedné vráta sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Mikša Böhnel hodinár

Viedeň, IV., Margarethenstrasse 27. (vlastný don.).
Treba pýtať s 2000 obrázkami opalrený cenník franko a zdarma

Darmo a franko

posielam na žiadost' moj cenník s viac než 3000 obrázkami rozličných solidných nástrojov hudebných.

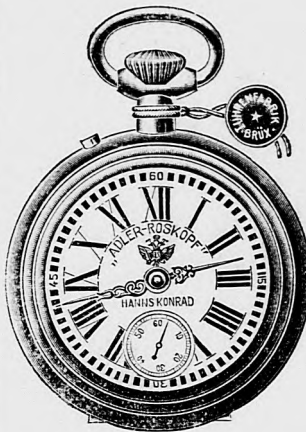
Ján Konrád

vývozný dom hudebných nástrojov
Brüx č. 1195. (Čechy) Školské nuste bez sľachka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.80. K tomu sťahček K —.80, 1.80. Citarý, harmoniky atď. na sľade. Riziko vytvorené! Výmiena povolená alebo navratenie peňazi.

Zaznačené „Orel Roskopf“ hodiny.

Tieto jedine u mň sú k dostaniu a viných obchodoch predávať sa nesmeju. Potrebovať ich môžu zvláste úradníci, žandári, hospodári, financí, železničari a vobec všetci čo potrebujú dobre a presne chodiace hodiny.

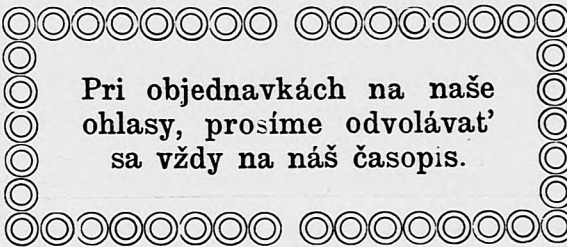
7 korun

Fajnó povodné „Orel Roskopf“ anker remontoir hodiny, s anker strojom chodiacom na pozlacených antimagnetom chránených kaménoch, opravde emil číslíkom, pevnou olovenou ochrannou známkou, v pevnej obálke s pozlacenými rúčkami presne vyprobované K 7.—. Tieisté s rúčkami sekund K 8.—. S dvojou pokrývkou bez ručiek sekund K 10.50. S dvojou pokrývkou a s rúčkami sekund K 11.50. Opravde strieborne v obálke bez ručiek sekund K 12.—. Opravde strieborné s dvojou pokrývkou bez ručiek sekund K 17.—. Opravde strieborné v toboľke, s dvojou pokrývkou a s rúčkou sekund K 18.—. Za každé hodiny 3 rokov záruka na písme. Rozposiela s poštovou dobievkou alebo pri poprednom doposlani peňazi.

Ján Konrad prvá dielňa hodin Brüx č. 1191. (Čechy).

úradne prisahaný šacovník, vyznačený c. k. rišským orlom, zlatými a striebornými medailami výst.vv. Založený podnik 1887 vyvažá do všetkých krajov sv'ata. Cenník 3000 stran 300 obrázkami na žiadost' posielam zdarma a franko.

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Poranenie

jakéhohol'vek druhu nutno je chrániť pred zanečistením,

ponevác týmto z najmenšieho poranenia môže sa vyvinuť rana ťažko zahojiteľná a nebezpečná. Osvedčeným a dobrým prostriedkom ku chráneniu rán je od 40 rokov známa známá ušica a výtažná masť, takzvaná **Pražská domáca masť**, ktorá chráni rany, zánet i bol'asti mierni a javí chladivý úinok a tým ku zaceleniu a hojeniu rán prispieva.

Objednávky vybavuju sa obrato r osty.

1 krabica (láhev) 40 halierov. Pri vopred zaslaní 3 K. 16 hal. zasielajú sa 4 krabice, alebo za 4 kor. 60 hal 6 krabic franko na všetky stanice Rakúsko-Uhorska.

VYSTRAHA! Všetky čiastky obalu opatrené sú ochrannou známkom.

Hlavný sklad

B. FRAGNER, cis. a kr. dvorný dodavateľ
lekárňa „U čierneho orla“

v Prahe, Malá Strana 203. roh Nerudovej ulice.

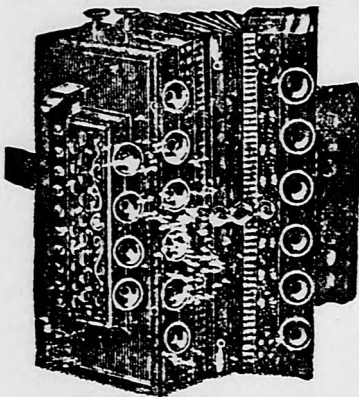
Składy v lekárňach celého Rakúska

Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti.

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej bieči ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1 20. Szémann lekárnik, Hatvan.

Na 30 dni pohľad.

dľa podmienok mojeho cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špoštovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, aby ch o nedostiziteľnej so lidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirály perá nielen pre tikadia tiež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov, tr rady trub, mahagonou farbou poltirované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, du-

plované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosť 31x15 cm. a stojí kus K 7.40. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zvlášte pre deti po K 2.50, 3.20, 3.80, 4.80. Fajnejšie harmoniky po K 8.60, 9.60, 10.20, 11.40, 16.50 vybrať si možno dľa mojho cenníka. Moje harmoniky nemí sú podrobené hraničnému mytu bo sú celkom české doby. Čo prosím do povahy vziať. Ziadne riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky dos af. Rozposiela špoštovou dobierkou vývozný dom hudobných nástrojov

JAN KONRÁD Brüx 1194. (Čechy.)

Veľký cenník s 3000 obrazmi posielá sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Hotové posteľe.

Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm, široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 1 metre dlhá, 140 cm., široká K. 13.—, 15.—, 18.— i 21.— Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.5', 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosť dľa vôle. Trojčelovu srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta.

Benedik Sachsel Lobes 912 pri Pilsen (Čechy)

Priležostná kúpa!

14 karat. zlatá-reťiazka

so znakom c. k. puncového úradu, skoro nová, j dnoduchá alebo duplovaná, komplet gramu po 90 kr. Len za krátky čas, kým trva zasoba.

15 gr. váhy	zl. 13.50
20 " "	18.—
25 " "	22.50
30 " "	27.—
35 " "	31.50
40 " "	36.—

Zásielka s poštovou dobierkou. Výmena povolená. Max Böhnel odpredaj zlatého tovaru vo veľkom. Viedeň, IV., Margarethenstr. 27.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh Účinkuje podivne chytró a istotne. K dostaniu v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Žiadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

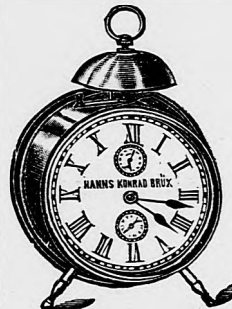
JAN KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportný obchod BRÜX No. 1233. (Česko.)

Subežné budič hodiny.

amerikanský system, v každom položení dobre chodi, dobrej jakovosti, za presne dobré chodenie záruka 3 rokov, kus K 2.90; 3 kusy K 8. so svietiacim v noci číselníkom K 3.30; 2 kusy K 9. Riziko vy vorené! Pre ena dovolena, alebo vratia sa peňaze! Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri poprednom doposlíni peňazi Jan Konrad Brüx č 1192. (Čechy).

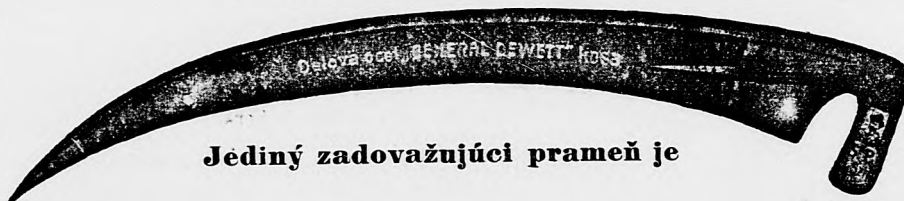
Veľký cenník s 3000 obrazmi ovaru zo zlata a striebra na žiadosť franko a zdarma.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená šotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodi.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosi generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že med z 100 kusami sa ani jedna zlá nenachodi) Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na dialku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrazkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.